

УДК 342.924:351.741(477)

Н. В. Медведенко,

ад'юнкт Одеського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Досліджено нормативно-правове забезпечення дисциплінарного провадження в Україні залежно від виду дисциплінарної відповідальності. Проаналізовано поняття «дисциплінарне провадження», «трудова дисципліна», «службова дисципліна», «дисциплінарний проступок», «простий та грубий дисциплінарні проступки», які відрізняються залежно від нормативно-правового акта. Визначено, що дисциплінарне провадження в Україні врегульовано широким колом нормативно-правових актів, які доцільно об'єднати як за видами, так і за суб'єктами дисциплінарної відповідальності. Виявлено напрямки, які потребують подальшого вдосконалення та розвитку.

Ключові слова: дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне провадження, нормативно-правове забезпечення, службове розслідування.

Постановка проблеми. Наша країна прагне та наполегливо прямує шляхом змін у соціальній, економічній і державній сферах. Відбуваються системні та ґрунтовні реформи механізму державного управління, спрямовані на поліпшення й удосконалення його ефективного функціонування та відповідність вимогам, які висуває сьогодення.

Невід'ємною складовою державного управління є відповідальність. Згідно з науковою думкою та чинним законодавством юридична відповідальність поділяється на кримінальну, адміністративну,

цивільно-правову та дисциплінарну. І саме дисциплінарна відповідальність є першим вагомим засобом впливу на стан дотримання дисципліни та законності працівниками, службовцями, посадовими особами, особами, які уповноважені на виконання функцій держави.

Стан дослідження. Вивченню дисципліни, трудової дисципліни, службової дисципліни, дисциплінарної відповідальності, дисциплінарного провадження присвятили свої дослідження такі науковці, як О. А. Абрамова, Ю. С. Адушкин, О. М. Бандурка, М. І. Данченко, О. І. Картузова, С. С. Ковальов, В. К. Колпаков, Д. В. Лісний, Л. А. Лутай, Є. О. Монастирський, О. Д. Новак, А. П. Сахно, Г. М. Севостьянов, В. В. Середа, О. Ю. Синявська, В. М. Скобелкін, М. М. Сперанський, Л. С. Таль, М. М. Тищенко, В. В. Форманюк та інші. Однак деякі аспекти дисциплінарного провадження розглянуті в їх наукових працях фрагментарно, а тому потребують подальшого вивчення.

Держава та суспільство не є сталими, вони знаходяться в постійному розвитку, тому одночасно відбувається еволюція суспільних відносин, державного управління, поступовий розвиток їх нормативно-правового забезпечення. **Метою** статті є на основі дослідження та аналізу нормативно-правового забезпечення, яке регулює дисциплінарну відповідальність та дисциплінарне провадження в Україні, виявити наявні прогалини й колізії в законодавстві та визначити шляхи його подальшого вдосконалення та розвитку. Для досягнення поставленої мети були визначені такі **завдання**: дослідити нормативно-правові джерела, які регулюють дисциплінарну відповідальність і дисциплінарне провадження в Україні; порівняти поняття «трудова дисципліна», «службова дисципліна», «дисциплінарне провадження» та «дисциплінарний проступок».

Виклад основного матеріалу. Конституція України є Основним Законом, в якому закріплено основоположні принципи для України як правової держави. Ці принципи є провідними для будь-якої сфери державної діяльності. Відповідно до Конституції виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них [1].

До законодавчих документів, що регулюють загальну дисциплінарну відповідальність, у першу чергу слід віднести Кодекс законів про працю України, окрема глава якого присвячена трудовій дисципліні [2]. У ній визначаються обов'язки працівника та засоби забезпечення трудової дисципліни. Зазначимо, що визначення поняття трудової дисципліни Кодекс не містить. Серед засобів впливу на працівників з метою забезпечення трудової дисципліни Кодекс законів про працю України визначає: заохочення за успіхи в роботі та за особливі трудові заслуги, переваги і пільги для працівників, які успішно та сумлінно виконують свої трудові обов'язки, а також стягнення за порушення трудової дисципліни, що відображає дуалістичний погляд законодавця на дисциплінарну відповідальність, тобто

законодавець розглядає її як з «позитивного», так і з «негативного» боку.

За загальним правилом дисциплінарні стягнення застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження та призначення на посаду) працівника. Працівник притягується до дисциплінарної відповідальності відразу після виявлення проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення. У цей строк час звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебуванням у відпустці не враховується. Строк давності для накладення дисциплінарного стягнення – не більше шести місяців з дня вчинення проступку.

Під час розгляду питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності працівника власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від нього письмове пояснення про вчинене порушення трудової дисципліни.

Оскарження дисциплінарного стягнення відбувається згідно з порядком розгляду індивідуальних трудових спорів. З метою оскарження працівник протягом трьох місяців з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, може звернутися до комісії з трудових спорів. Такі комісії є обов'язковим первинним органом з розгляду трудових спорів, обираються загальними зборами трудового колективу підприємства, установи, організації з числом працюючих не менше 15 осіб. Після обов'язкової реєстрації заява працівника розглядається цією комісією в десятиденний строк. У разі незгоди з рішенням комісії з трудових спорів працівник чи власник або уповноважений ним орган можуть оскаржити його в суді.

Відповідно до положень Кодексу законів про працю України за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано лише один із заходів стягнення – догана або звільнення. Однак у передбачених законодавством, статутами і положеннями про дисципліну випадках до окремих категорій працівників можуть бути застосовані і інші дисциплінарні стягнення.

Дисциплінарна відповідальність цих окремих категорій працівників має назву спеціальної дисциплінарної відповідальності та, як зазначалося вище, регулюється законодавством, статутами та положеннями про дисципліну. Так, дисциплінарна відповідальність працівників прокуратури врегульована законом України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII, де їй присвячено окремий розділ [3]. Цей закон визначає дисциплінарне провадження як процедуру розгляду Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів дисциплінарної скарги, в якій містяться відомості про вчинення прокурором дисциплінарного проступку. Також у ньому закріплений перелік підстав, за яких прокурора може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження, та перелік стягнень, що застосовуються.

Законом України «Про прокуратуру» також визначено статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, її склад і повноваження. Вона є колегіальним органом, який відповідно до повноважень, передбачених цим законом, визначає рівень фахової підготовки осіб, які виявили намір обіймати посаду прокурора, та вирішує питання щодо дисциплінарної відповідальності, переведення та звільнення прокурорів з посади.

Більш детально порядок роботи Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, її повноваження, процедуру розгляду матеріалів і прийняття рішень регламентовано в Положенні про порядок роботи Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів [4]. Серед інших джерел, які регулюють дисциплінарну відповідальність працівників прокуратури, – Дисциплінарний статут прокуратури України [5] та Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури [6].

Дисциплінарна відповідальність суддів також має специфічний характер і регулюється законами України «Про судоустрій і статус суддів» [7], «Про Вищу раду правосуддя» [8]. Зауважимо, що, як і у випадку дисциплінарної відповідальності працівників прокуратури, законом встановлено конкретний і вичерпний перелік підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарне провадження стосовно судді розпочинається за скаргою щодо дисциплінарного проступку судді та здійснюється однією з трьох дисциплінарних палат Вищої ради правосуддя у складі не менше чотирьох членів Вищої ради правосуддя. Підставою для порушення дисциплінарного провадження стосовно судді є дисциплінарна скарга, подана до Вищої ради правосуддя, або у визначених законом випадках ініціатива Дисциплінарної палати чи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Ще одним прикладом спеціальної дисциплінарної відповідальності слугує дисциплінарна відповідальність адвокатів. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» містить загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката, підстави для притягнення його до дисциплінарної відповідальності, процедуру розгляду, види стягнень, строки, порядок оскарження та інші аспекти. Органом, який здійснює дисциплінарне провадження стосовно адвоката, є кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України.

Чинне законодавство України визначає дисциплінарне провадження як «процедуру розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку» [9]. Як і у випадку дисциплінарної відповідальності суддів, закон передбачає вичерпний перелік діянь, які є дисциплінарним проступком адвоката та слугують підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

Державна служба в Україні – не лише професійна діяльність осіб, які обіймають посади в державних органах та їх апараті щодо

практичного виконання завдань і функцій держави, а й, у першу чергу, внесок кожного працівника державних органів у реалізацію цілей, які стоять перед державою. Адже держава – це не просто форма організації та існування суспільства, її функції направлені на розвиток, забезпечення, процвітання, захист як суспільства в цілому, так і кожного громадянина окремо. Тому статус державного службовця, передбачаючи права й обов'язки, передбачає також відповідальність за допущені проступки. Згідно із законом України «Про державну службу» службова дисципліна є неухильним додержанням Присяги державного службовця, сумлінним виконанням службових обов'язків та правил внутрішнього службового розпорядку. Дисциплінарне провадження стосовно державного службовця здійснюється з метою визначення ступеня вини, характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку.

Підстави та процедура проведення службового розслідування стосовно державного службовця регламентовані Порядком проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950, крім випадків, коли питання службової дисципліни регламентовано дисциплінарними статутами [10].

Анонімні звернення не є підставою для проведення службового розслідування, крім випадків, коли таке звернення містить фактичну інформацію щодо корупційного правопорушення конкретної особи і цю інформацію можливо перевірити.

Порядок формування дисциплінарної справи під час здійснення дисциплінарного провадження, загальні вимоги щодо обліку та роботи з дисциплінарними справами, які формуються, визначено Порядком обліку та роботи з дисциплінарними справами, затвердженим наказом Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 № 49 [11].

До джерел, які регулюють питання дисциплінарної відповідальності державних службовців, слід також віднести Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [12]. У зазначених правилах закріплено обов'язки державного службовця та посадових осіб місцевого самоврядування, право використовувати ними службове становище, ресурси держави та територіальної громади.

Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Національної гвардії України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України врегульована нормами Дисциплінарного статуту Збройних Сил України [13]. Він визначає сутність військової дисципліни, обов'язки військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів під час проходження зборів щодо її додержання, види заохочень і дисциплінарних

стягнень, права командирів щодо їх застосування, а також порядок подання та розгляду заяв, пропозицій і скарг. Поняття військової дисципліни, що міститься у Статуті, є досить лаконічним – бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку та правил, встановлених військовими статутами й іншим законодавством України. Однак уточнюється, що військова дисципліна ґрунтується на усвідомленні військовослужбовцями свого військового обов'язку, відповідальності за захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, на їх вірності Військовій присязі. Засобами досягнення військової дисципліни є виховання високих бойових і морально-психологічних якостей військовослужбовців на національно-історичних традиціях українського народу та традиціях Збройних Сил України, патріотизму, свідомого ставлення до виконання військового обов'язку, вірності Військовій присязі; особиста відповідальність кожного військовослужбовця за дотримання Військової присяги, виконання своїх обов'язків, вимог військових статутів [13].

Важливим засобом на шляху зміцнення військової дисципліни виступають, з одного боку, заохочення, а з іншого, у разі невиконання (неналежного виконання) військовослужбовцем своїх службових обов'язків, порушення військовослужбовцем військової дисципліни або громадського порядку, – застосування дисциплінарних стягнень. І в цьому випадку, на відміну від законів України «Про прокуратуру» та «Про судоустрій і статус суддів», ми спостерігаємо «позитивний» погляд законодавця на дисципліну та шляхи її дотримання.

Служба цивільного захисту також є органом, дисциплінарну відповідальність, права й обов'язки осіб рядового і начальницького складу, а також слухачів і курсантів навчальних закладів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту якого врегульовано Дисциплінарним статутом служби цивільного захисту. Статут визначає сутність службової дисципліни, порядок її дотримання, види заохочення та дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування й оскарження [14]. У ньому міститься певний перелік засобів для досягнення належного рівня службової дисципліни, а також містить положення, що саме поєднання методів переконання і заохочення із застосуванням заходів дисциплінарного стягнення сприятиме його досягненню. Статут не лише закріплює перелік порушень службової дисципліни, а й визначає поняття грубого дисциплінарного проступку, яким вважається факт грубого порушення службової дисципліни, що не містить ознак кримінального правопорушення, та конкретизує їх.

Дисциплінарну відповідальність працівників служби цивільного захисту також врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 № 1540 «Про затвердження Статуту про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб» [15], наказом Міністерства юстиції України від 21.10.2016 № 3003/5

«Про затвердження Положення про Тимчасову дисциплінарну комісію приватних виконавців» [16].

Певні категорії працівників, діяльність яких пов'язана зі шкідливими та небезпечними умовами або високим ступенем відповідальності, у зв'язку з можливістю тяжких наслідків у разі допущення порушень так само є суб'єктами спеціальної дисциплінарної відповідальності. Наприклад, дисциплінарна відповідальність залізничників врегульована Положенням про дисципліну працівників залізничного транспорту [17], що визначає обов'язки працівників, порядок застосування та види заохочень за зразкове виконання службових обов'язків та ініціативність у роботі, порядок застосування і види дисциплінарних стягнень. Також у ньому міститься перелік порушень дисципліни, наслідки яких загрожують безпеці руху поїздів, життю та здоров'ю громадян, і категорій працівників, до яких застосовується дисциплінарне стягнення у вигляді звільнення. Це відіграє велику роль у дотриманні законності під час визначення дисциплінарного стягнення, з одного боку, та забезпеченні прав працівників, з іншого.

Також у зв'язку з роботою у шкідливих і небезпечних підземних умовах окремим Положенням врегульовано дисципліну працівників гірничих підприємств [18].

Серед нормативно-правових актів, які регулюють спеціальну дисциплінарну відповідальність, окрему групу складають нормативно-правові акти, що регулюють дисциплінарну відповідальність працівників Національної поліції України. Серед них закони України «Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України», «Про запобігання корупції», «Про звернення громадян», «Про державну таємницю», «Про оперативно-розшукову діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України», від 19.10.2016 № 736 «Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію», а також відомчі нормативно-правові документи – накази МВС України від 23.11.2016 № 1235 «Про затвердження Порядку підготовки та видання наказів щодо проходження служби в поліції», від 09.11.2016 № 1179 «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських МВС України», від 12.03.2013 № 230 «Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України», від 30.01.2017 № 67 «Про затвердження Інструкції з організації та проведення перевірок службової діяльності органів (підрозділів) Національної поліції», від 13.01.2016 № 14 «Про затвердження Переліку посадових осіб органів (установ) Національної поліції України та їх прав щодо застосування заохочень і накладання дисциплінарних стягнень» та інші.

Відповідно до закону України «Про Національну поліцію» [19] в разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність, підстави якої та порядок притягнення до якої, а також застосування до поліцейських заохочень визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України, який на сьогодні знаходиться у процесі розгляду Верховною Радою України.

Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України визнає службову дисципліну як дотримання особами рядового і начальницького складу Конституції та законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, наказів та інших нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України, підпорядкованих йому органів і підрозділів і Присяги працівника органів внутрішніх справ України [20].

Очікується ухвалення закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», проект якого містить оптимізований варіант роз'яснення підґрунтя службової дисципліни: «Службова дисципліна ґрунтується на створенні необхідних організаційних та соціально-економічних умов для чесного, неупередженого і гідного виконання обов'язків поліцейського, повазі до честі і гідності поліцейського, вихованні сумлінного ставлення до виконання обов'язків поліцейського шляхом зваженого застосування методів переконання, заохочення та примусу» [21].

Крім загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності, можливо виділити як окремий вид дисциплінарну відповідальність згідно з нормами кримінально-виконавчого законодавства. Цей вид дисциплінарної відповідальності виникає не внаслідок трудового або службового обов'язку, а як наслідок обов'язку особи, яка відбуває покарання, дотримуватися норм, що визначають порядок і умови відбування покарання, розпорядок дня установи виконання покарань, правомірні взаємовідносини з іншими засудженими, персоналом установи виконання покарань та іншими особами, виконувати встановлені законодавством вимоги персоналу установи виконання покарань та інших обов'язків, передбачених Кримінально-виконавчим кодексом та Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань [22; 23]. Специфіка такої дисциплінарної відповідальності відображається як у визначенні дисциплінарного проступку, яким є вчинене особою, яка відбуває покарання у вигляді позбавлення волі, протиправне, винне діяння (дія або бездіяльність), що посягає на встановлений порядок у сфері виконання покарань, так і у специфічних, характерних заходах стягнення, які застосовуються [23].

Розгляд питання про застосування заходів дисциплінарного стягнення до осіб, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі, відбувається на засіданні Дисциплінарної комісії установи виконання покарань за присутності й активної участі засудженого, який вчинив дисциплінарний проступок. На засіданні розглядаються

матеріали за фактом вчиненого порушення, заслуховуються пояснення особи, яка його вчинила, показання свідків. Засуджений може використати право на правову допомогу, залучивши адвоката чи іншого фахівця в галузі права. Рішення про притягнення засудженого до дисциплінарної відповідальності ухвалюється комісійно – більшістю голосів членів Дисциплінарної комісії.

Ще одним різновидом дисциплінарної відповідальності є дисциплінарна відповідальність учнів. Обов'язки здобувачів освіти встановлює закон України «Про освіту» [24]. Положення про навчальні заклади та їх статuti можуть встановлювати більш розширене коло обов'язків осіб, які навчаються, але вони рідко містять докладні роз'яснення щодо дисциплінарної відповідальності та дисциплінарних проступків осіб, які навчаються.

Підсумовуючи, можемо поділити дисциплінарну відповідальність на дисциплінарну відповідальність, пов'язану з трудовим або службовим обов'язком (загальна дисциплінарна відповідальність відповідно до положень законодавства про працю і спеціальна дисциплінарна відповідальність, тобто дисциплінарна відповідальність окремих категорій працівників, яка регулюється законодавством, статутами та положеннями про дисципліну, та дисциплінарну відповідальність, не пов'язану з трудовим або службовим обов'язком, до якої віднесемо дисциплінарну відповідальність згідно з нормами кримінально-виконавчого законодавства та дисциплінарну відповідальність учнів.

Висновки. Проведений аналіз нормативно-правового забезпечення дисциплінарної відповідальності та дисциплінарного провадження в Україні свідчить про відсутність уніфікованих визначень дисциплінарного провадження, трудової та службової дисципліни, що породжує певні складності у трактуванні цих понять залежно від законодавчих актів, що регулюють конкретний вид дисциплінарної відповідальності. Виявлено законодавче закріплення лише поняття дисциплінарного провадження стосовно прокурора й адвоката. В обох випадках дисциплінарне провадження розглядається з «негативного» боку як процедура розгляду дисциплінарної скарги. Визначення поняття службової дисципліни містяться в Дисциплінарному статуті органів внутрішніх справ України, законі України «Про державну службу», Дисциплінарному статуті служби цивільного захисту, поняття військової дисципліни – в Дисциплінарному статуті Збройних Сил України. Ці визначення є недостатньо конкретизованими, містять посилання на інші нормативно-правові акти, що ускладнює трактування поняття. Частина нормативно-правових актів містить конкретні та вичерпні переліки підстав для притягнення до дисциплінарної відповідальності, інша частина не містить або містить узагальнюючий опис підстав, що є певною дискримінацією окремих категорій суб'єктів дисциплінарної відповідальності.

Відсутність у більшості випадків чіткого поділу дисциплінарних проступків на прості та грубі залишає це на розсуд суб'єкта, який розглядає

дисциплінарну справу та приймає рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності. Це, у свою чергу, породжує неоднорідність під час визначення заходів дисциплінарного стягнення та суперечить принципу об'єктивності в дисциплінарному провадженні, тому цій суб'єктивній складовій не місце в дисциплінарному провадженні.

На нашу думку, українське законодавство потребує уніфікації зазначених понять, що нівелюватиме неоднорідність, різнотипність трактування. Враховуючи фундаментальну роль Кодексу законів про працю України, узагальнені поняття трудової дисципліни, службової дисципліни, дисциплінарного проступку та дисциплінарного провадження слід розкрити саме там, а окремі аспекти проваджень, перелік дисциплінарних проступків, їх поділ на прості та грубі – у профільних (за видами діяльності) нормативно-правових документах.

Список бібліографічних посилань: 1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-к/96-ВР> (дата звернення: 15.11.2017). 2. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 № 322-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 15.11.2017). 3. Про прокуратуру : закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 15.11.2017). 4. Положення про порядок роботи Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів : прийм. всеукр. конф. прокурорів 27.04.2017 // БД «Законодавство України» / Ліга:Закон. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP17027.html (дата звернення: 15.11.2017). 5. Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України : постанова Верховної Ради України від 06.11.1991 № 1796-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1796-12> (дата звернення: 15.11.2017). 6. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури : схвал. всеукр. конф. прокурорів 28.11.2012 : затв. наказом Ген. прокурора України від 28.11.2012 № 123 // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=182040 (дата звернення: 16.11.2017). 7. Про судоустрій і статус суддів : закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 16.11.2017). 8. Про Вищу раду правосуддя : закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19> (дата звернення: 16.11.2017). 9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 16.11.2017). 10. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2000-п> (дата звернення: 16.11.2017). 11. Про затвердження Порядку

обліку та роботи з дисциплінарними справами : наказ Нац. агентства України з питань держ. служби від 03.03.2016 № 49 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-16> (дата звернення: 16.11.2017). **12.** Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Нац. агентства України з питань держ. служби від 05.08.2016 № 158 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16> (дата звернення: 16.11.2017). **13.** Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : закон України від 24.03.1999 № 551-XIV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14> (дата звернення: 17.11.2017). **14.** Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту : закон України від 05.03.2009 № 1068-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-17> (дата звернення: 17.11.2017). **15.** Про затвердження Статуту про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб : постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2000 № 1540 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-2000-п> (дата звернення: 17.11.2017). **16.** Про затвердження Положення про Тимчасову дисциплінарну комісію приватних виконавців : наказ М-ва юстиції України від 21.10.2016 № 3003/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1439-16> (дата звернення: 17.11.2017). **17.** Про Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту : постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.1993 № 55 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-93-п> (дата звернення: 17.11.2017). **18.** Про затвердження Положення про дисципліну працівників гірничих підприємств : постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 294 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2002-п> (дата звернення: 17.11.2017). **19.** Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 18.11.2017). **20.** Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : закон України від 22.02.2006 № 3460-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15> (дата звернення: 18.11.2017). **21.** Проект Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 16.05.2016 № 4670 / ініціатори: Гройсман В. Б., Кабінет Міністрів України // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4670&skl=9 (дата звернення: 18.11.2017). **22.** Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : наказ М-ва юстиції України від 29.12.2014 № 2186/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1656-14> (дата звернення: 19.11.2017). **23.** Кримінально-виконавчий кодекс України : закон України від 11.07.2003 № 1129-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 19.11.2017). **24.** Про освіту : закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 27.11.2017).

Надійшла до редколегії 06.12.2017

Медведенко Н. В. Нормативно-правовое обеспечение дисциплинарного производства в Украине

Исследованы источники нормативно-правового обеспечения дисциплинарного производства в Украине в зависимости от вида дисциплинарной ответственности. Проанализированы понятия «дисциплинарное производство», «трудовая дисциплина», «служебная дисциплина», «дисциплинарный проступок» «простой и грубый дисциплинарные проступки», которые отличаются в зависимости от нормативно-правового акта. Определено, что дисциплинарное производство в Украине урегулировано широким кругом нормативно-правовых актов, которые целесообразно объединить как по видам, так и по субъектам дисциплинарной ответственности. Выявлены направления, которые требуют дальнейшего совершенствования и развития.

Ключевые слова: дисциплинарная ответственность, дисциплинарное производство, нормативно-правовое обеспечение, служебное расследование.

Medvedenko N. V. Regulatory support of disciplinary proceedings in Ukraine

The article features the study and analysis of the sources for regulatory support of disciplinary proceedings in Ukraine, depending on the type of disciplinary responsibility.

As a result of the study of the content of the regulatory support of disciplinary responsibility, the formulation of the following terms as “Disciplinary Proceedings”, “Labor Discipline”, “Service Discipline”, “Disciplinary Offense”, “Simple and Gross Disciplinary Offense”, which differ according to a regulatory act, have been analyzed.

The article defines that disciplinary proceedings in Ukraine are regulated by a wide range of regulatory acts, which shall reasonably be combined, both according to the types of disciplinary responsibility, and on subjects of disciplinary responsibility. According to the types of disciplinary responsibility, the sources of regulatory support are divided into those that regulate a general disciplinary responsibility, special disciplinary responsibility, disciplinary responsibility in accordance with the norms of correctional law and disciplinary responsibility of students. The sources for regulatory support, that regulate a special disciplinary responsibility, in their turn, can be divided into types of subjects of disciplinary responsibility (prosecutors, judges, civil officers, employees of the National Police, etc.), which determines the specific nature of disciplinary proceedings.

As a result of the study on the regulatory support of disciplinary proceedings in Ukraine, the directions have been identified that require further improvement and development. They are: the need of unification of conceptual and categorical framework, in particular of the concepts of “Disciplinary Proceedings”, “Labor Discipline”, “Service Discipline”, “Disciplinary Offense”; eliminating legal gaps on explanation and specification of the list of grounds for bringing to disciplinary responsibility; as well as ensuring objectivity concept in disciplinary proceedings by clearly specifying the division of disciplinary offenses into simple and gross in the regulatory support sources.

Keywords: disciplinary responsibility, disciplinary proceedings, regulatory support, internal investigation.

